

A 25. órában vagyunk! - Felkészülés a felmelegedésre

Az éghajlatváltozással, a sűrűsödő hőhullámok kivédésével kapcsolatosan hasonlóan patópálos a közömbösségünk, mint amilyen eddig az energiatülszórásnál volt. Ráadásul ez a „ráérünk arra még” nemcsak hazánkra, de egész Európára, sőt a világra is érvényes.

Az ukrán háború kirobbanása nélkül, talán ma is kényelmesen hátradőlve élveznénk - több más európai országgal együtt - az Oroszországból importált nagymennyiségű energia előnyeit. Sem az ország, sem az EU nem gondolkodott el korábban az egyoldalú beszerzés – akár véletlenszerűen bekövetkező - veszélyeiről. Pedig természeti katasztrófák, komoly üzemzavarok békeidőben is bárhol, bármikor előfordulhatnak.

Az Economist 2022. június 18. számában rövid összefoglaló jelent meg az ingatlanokkal, mérnöki szerkezetekkel kapcsolatos - a klímaváltozásra válaszoló - teendőkről és lehetőségekről. E szerkezetek energiatülszórásához kötődő CO₂ kibocsátása (37%) csaknem akkora, mint az egyéb ágazatoké (40%). (A maradék a közlekedésből eredő 23% kibocsátás.) A cikk szerint, a folytatódó erőteljes urbanizáció és a globális népességnövekedés miatt, a kibocsátás mennyisége tovább nő, mivel az építés, ill. az ingatlanok üzemeltetése elenyésző százalékban karbonsemleges.

3 teendőt ajánlanak. Legelőször is csökkenteni kell az épületek üzemeltetésével kapcsolatos energiaigényt. A nem lakóépületeknél ez könnyebben oldható meg. Számos olyan műszaki megoldás van, a hőszivattyútól az energiatároló felújításig, illetve a különféle automata szabályozók beépítése, amelyekkel komoly csökkentést lehet elérni. A lakóépületeknél bonyolultabb a helyzet, az esetleges támogatások elsősorban a magasabb jövedelműeknek kedvezők. A legszegényebbek támogatással együtt sem képesek a korszerűsítéseket elvégezni. Másfajta ösztönzés szükséges esetükben. (Ilyen lehetne például egy korszerű, szociális bérlakásrendszer.) Másodsorban módosítani kell az előírásokat, az adórendszert. Még mindig vannak olyan szabályok, adók, amelyek a klímaváltozást, illetve az alkalmazkodásra ösztönzést nem tartják szem előtt. Végül pedig gyorsítani kell a karbonsemleges építésmódok, anyagok széleskörű alkalmazását.

Olvasva a cikket, már az elején felmerül, hogy elkerülhetetlen-e a „business as usual” gondolkodás folytatása? Ha minden megy a régiben tovább, aligha van esélyünk a sikeres alkalmazkodásra. Miért vegyük készpénznek a népesség növekedését, illetve az urbanizáció gyors fokozódását? Megfelelő oktatással és átgondolt szociálpolitikával – ha nem is percekben belül - meg lehetne állítani a népesség növekedését a harmadik világban. Erre kellene végre globális stratégiát készíteni, és forrásokat biztosítani a fejlett országoknak. Hasonlóan az urbanizáció is lassítható lenne, ha a mezőgazdaság iparosításában, illetve a lokális termelés megszüntetésében érdekelt multinacionális erőkkel szemben a nagyobb élők munkai igényű, ökológikus mezőgazdaság (azaz garantáltan egészséges élelmiszertermelés), illetve a helyi ellátást biztosító – elsősorban vidéki - családi vállalkozások életképességét a szabályozók, az adórendszer támogatná. Nem szabadna engedni a vidék, a hagyományos vidéki életmód visszaszorulását, szinte eltűnését.

Sokan mondják, hogy naiv vagyok, mert a mai generációk már menekülnek a nehéz fizikai munkától, az időnként szükséges hétvégi elfoglaltságoktól. Vidéken élve is igyekeznek bejárni egy közeli város összeszerelő üzemébe, fűvel vetik be a telküket, amit elég a fűnyíróval ápolni. De még inkább otthagyják a szüleik házáat, és beköltöznek a városokba vagy az azokat egyre nagyobb kiterjedésben övező agglomerációs térségekbe. Így biztosítva maguknak a kiszámítható, ötnapos munkahét kényelmét.

Nem vagyok biztos abban, hogy a generációk egymástól elszakadása, az individualizáció és az életmód uniformizációja, mindenki számára kívánatos optimum. Ez a kérdés azonban meghaladná a cikk eredeti szándékát, a felhívást az alkalmazkodásra.

A következőkben ki fogunk térni részletkérdésekre. Reméljük, hogy - ötleteikkel, tapasztalataikkal - ebbe a témakörbe is sokan bekapcsolódnak.

a Szerkesztőség

Javaslatok, problémafelvetések a felmelegedéssel kapcsolatban

Itt - nemegyszer rossz tapasztalatokat szerezve - sorolunk fel néhány javaslatot.

Városi környezet

A föld alatti infrastruktúra fejlesztése

A főváros belső kerületeiben a csatornahálózat szűk kapacitású, nem a - már néhányszor előfordult és a jövőben gyakoribbá váló - szélsőséges csapadékeloszlásra méretezett. Új megoldásokat kellene kidolgozni – beleértve a szétválasztott csatornarendszereket, a tetőről lezúduló csapadékvíz tározásának megoldását. Továbbá figyelembe kellene venni az építési engedélyek kiadásánál, hogy elegendő-e a csatornahálózat és az egyéb közművek meglévő kapacitása a beépítés növeléséhez.

Meglévő ingatlanok hasznosítása, újabb beépítések helyett

Nincs egységes ösztönző Európában az üres ingatlanok hasznosítására (a további beépítések fékezésére). Párizsban megadóztatják az üres ingatlanokat. Nálunk viszont akár 15-20 évig csúfoskodhatnak piszkos kirakatok, elhanyagolt, üres üzletek, nem beszélve az ugyancsak évtizedek óta üresen álló többemeletes házakról. Pár méterre ezektől pedig engedélyt adtak sportpályák, zöldterületek intenzív beépítésére. (pl. VI. kerület, Benczúr utca, VII. ker. Városliget fasor)

Itt említenénk meg, hogy az üres pincék, földszinti boltok átalakítása keresett funkciójú ingatlanokra, még azzal az előnnyel is járna, hogy ezek téli és nyári fűtési, illetve hűtési energiaigénye jóval kevesebb, mint a föld feletti ingatlanoké. Ma már igényes, megfelelő komfortérzettel rendelkező ingatlanok kialakítása a félig földben álló ingatlanoknál sem ördögösség.

Zöldítés, árnyékolás

Mindenütt vizsgálni kellene a zöldítés, az árnyékolás lehetőségét. Igaz, hogy a faültetés gyümölcsét csak 15-20 év múlva élvezhetnénk igazán, de a köztes időben műszaki szerkezetű árnyékolókkal lehetne a hőséget enyhíteni. (Tanulságos a Lövőház utca jelenlegi állapota, az árnyékos fasorokkal, a vendéglátóhelyek utcára kitett székeivel, asztalaival és dús növényzetével valóságos oázis, amivel a pesti oldalon nemigen találkozunk.)

Itt említeném meg, hogy a főváros belső kerületeiben, ahol az egy főre eső zöldterület aránya gyakran az egészség, a komfortérzet szempontjából kívánatos mennyiség huszad részét sem éri el, mégis folynak új beépítések. Ilyen például a VII. kerületben, a Bajza utcába tervezett Építési Múzeum. Nem lehetne máshol telket találni a múzeumnak, és a nemrég megtisztított területen egy árnyékos parkot kialakítani?

Hasonlóan mindmáig elodázott lehetőség a Bethlen Gábor utca és Rottenbiller utca közötti - eredetileg zöldterületnek tervezett - alulhasznosított terület elhanyagoltsága.

Kezdjünk hozzá az alkalmazkodáshoz!

Beliczay Erzsébet 2022.07.07.